

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 267/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., D., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/177/2008 (pôvodne vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 20 C/4/2006) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2010 doručená sťažnosť J. B., D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/177/2008 (pôvodne vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 20 C/4/2006).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že návrh na začatie konania v tejto veci podal 6. decembra 2005 a dosiaľ o ňom okresný súd nerozhodol, hoci nejde podľa jeho názoru o vec právne náročnú. Poukázal na to, že v tejto veci podal opakovane viacero sťažností ústavnému súdu z dôvodu prietáhov v konaní, ale ústavný súd všetky sťažnosti odmietol z dôvodu, že nejde o prietahy v takom rozsahu, aby ich bolo možné označiť ako zbytočné. Sťažovateľ podrobne v sťažnosti analyzuje a hodnotí priebeh doterajšieho konania na Okresnom súde Bratislava II a na okresnom súde, pričom ako porušovateľa svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy označil okresný súd v spojení s Okresným súdom Bratislava II. Konštatuje, že predsedovi okresného súdu podal sťažnosť na prietahy v konaní. Poukazuje na to, že v odpovedi na jeho sťažnosť sudkyňa zastupujúca predsedu okresného súdu uviedla, že *„na prietahoch som sa podieľal tentoraz ja, v pozícii navrhovateľa a sťažovateľa na prietahy. Toto dôvodenie ospravedlnenia súdu je pravdivé iba v časti a v žiadnom prípade neospravedlňuje prietahy v konaní, ktoré zapríčinil dotknutý Okresný súd v Pezinku.“* V súvislosti so sťažnosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ uvádza, že nekonaním okresného súdu mu vznikla majetková aj nemajetková ujma. *„Nemajetková ujma mi bola spôsobená aj tým, že dlhodobé nekonanie súdu vo veci, resp. konanie s prietahmi malo za následok negatívne, poškodzovacie vplyvanie a naisto prispelo k ďalšiemu zhoršeniu môjho zdravotného stavu, keďže psychická aj fyzická záťaž, čo i minimálna, je u mňa vylúčená, čo je uvedené aj v lekárskejších správach.“*

Ďalej konštatoval: *„moja sťažnosť je podaná vo veci 4C/177/08... spojenej s vecou 20C/4/2006 na Okresnom súde Bratislava II, keďže najskôr sa konalo o veci ... na Okresnom súde Bratislava II.“*

Sťažovateľ napokon poukázal na to, že návrh v časti 300 000 Sk vzal späť, a tým sa rozhodol odporcovi túto úhradu odpustiť z dôvodu, aby konanie netrvalo dlho, pretože *„by si vyžiadalo vypočutie množstva relevantných svedkov... Súdu som teda preukázateľne na svoj úkor konanie uľahčil.“*

Na základe týchto skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať ďalej vo veci bez prietáhov, aby okresný súd mu nahradil trovy v súvislosti s konaním pred ústavným súdom a aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní

ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 7/00, III. ÚS 100/01, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 92/05).

Dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Ústavný súd zo súdneho spisu zistil, že 12. decembra 2005 došiel návrh sťažovateľa na začatie konania Okresnému súdu Bratislava III, pričom sťažovateľ s návrhom podal aj žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Súdny spis došiel 10. januára 2006 Okresnému súdu Bratislava II, ktorý mu bol odstúpený 21. decembra 2005 z Okresného súdu Bratislava III z dôvodu miestnej príslušnosti. Okresný súd Bratislava II uznesením z 10. februára 2006 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením z 3. augusta 2006 vyzval podľa § 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) navrhovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu.

V dňoch 14. augusta 2006, 17. augusta 2006, 21. augusta 2006 a 22. augusta 2006 boli Okresnému súdu Bratislava II doručené podania sťažovateľa smerujúce k odstráneniu nedostatkov návrhu. Okresný súd Bratislava II uznesením z 5. septembra 2006 ustanovil advokátku JUDr. E. B. za právnu zástupkyňu sťažovateľa. Dňa 21. septembra 2006 bolo na Okresný súd Bratislava II doručené podanie, ktorým sťažovateľ navrhol zmenu právneho zástupcu z dôvodu, že JUDr. B. sa odvolala proti ustanoveniu za právnu zástupkyňu sťažovateľa v inom konaní; sťažovateľ za svoju právnu zástupkyňu navrhol Mgr. E. B. Dňa 25. septembra 2006 bolo doručené odvolanie právnej zástupkyne JUDr. B. proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II z 5. septembra 2006. Súdny spis došiel 2. novembra 2006 na rozhodnutie o tomto odvolaní Krajskému súdu v Bratislave. Vec bola 10. mája 2007 vrátená na Okresný súd Bratislava II bez rozhodnutia o odvolaní s poukazom na postup podľa § 210a OSP. Okresný súd Bratislava II uznesením z 3. augusta 2007 zrušil svoje uznesenie z 5. septembra 2006 a za právnu zástupkyňu sťažovateľa ustanovil advokátku Mgr. E. B. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré došlo na Okresný súd Bratislava II 20. augusta 2007. Sťažovateľ uviedol, že došlo k zmene situácie a stratil dôveru k Mgr. B. z dôvodu jej postupu voči nemu v iných konaniach. Na Okresný súd Bratislava II došlo 27. augusta 2007 odvolanie proti tomuto uzneseniu aj od Mgr. B. Okresný súd Bratislava II na základe podaných odvolaní uznesením z 23. októbra 2007 zrušil svoje uznesenie z 3. augusta 2007 a ustanovil za právneho zástupcu sťažovateľa advokáta JUDr. R. D.

Následne bol súdny spis 9. januára 2008 odstúpený Okresným súdom Bratislava II v súvislosti s organizačnou zmenou súdov okresnému súdu. Predmetný spis bol 19. marca 2008 pridelený na základe zmeny rozvrhu práce inej zákonnej sudkyňi. Okresný súd uznesením z 22. apríla 2008 zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 20C/4/2006-61 z 23. októbra 2007 a ustanovil navrhovateľovi za právneho zástupcu JUDr. J. Č. Následne okresný súd 2. júla 2008 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby uviedol, či sťažovateľ trvá na návrhu, a ak áno, aby odstránil nedostatky návrhu podľa § 43 ods. 1 a § 79 ods. 1 OSP. Dňa 13. októbra 2008 zaslal okresný súd urgenciu pre právneho zástupcu sťažovateľa podľa výzvy z 2. júla 2008. Okresný súd nariadil 3. decembra 2008 pojednávanie na 5. marec 2009. Sťažovateľ sa 3. marca 2009 ospravedlnil z neúčasti na

nariadenom pojednávani. Dňa 5. marca 2009 sa uskutočnilo na okresnom súde pojednávanie, na ktorom bol prítomný právny zástupca sťažovateľa aj odporca; pojednávanie bolo odročené na 14. máj 2009. Sťažovateľ 24. marca 2009 doručil okresnému súdu vyjadrenie, ktorým upravil petit svojho návrhu a 13. mája 2009 doručil ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávani zo zdravotných dôvodov. Dňa 14. mája 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol prítomný len odporca; pojednávanie bolo odročené na neurčito. Okresný súd 21. mája 2009 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby uviedol, či sťažovateľ trvá na návrhu. Okresný súd 3. júla 2009 nariadil pojednávanie na 2. november 2009. Sťažovateľ doručil 30. októbra 2009 ospravedlnenie neúčasti na pojednávani s tým, že nesúhlasí s pojednávanim v jeho neprítomnosti a žiada nariadiť pojednávanie po 1. januári 2010. Pojednávanie 2. novembra 2009 okresný súd odročil na neurčito. Na tomto pojednávani odporca poukázal na možnosť mimosúdneho vyrovnania s tým, že náhrada škody by bola sťažovateľovi vyplatená spoločnosťou nájomníkov bytov. Okresnému súdu bolo 9. decembra 2009 doručené podanie sťažovateľa, ktorým vzal návrh v rozsahu 300 000 Sk späť. Okresný súd 18. decembra 2009 zaslal späťvzatie odporcovi na vyjadrenie, odporcu žiadal, aby sa vyjadril o možnosti mimosúdnej dohody so sťažovateľom. Dňa 15. februára 2010 nariadil okresný súd pojednávanie na 29. apríl 2010. Sťažovateľ 16. apríla 2010 doručil okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávani a vyslovil súhlas s pojednávanim bez jeho účasti. Dňa 29. apríla 2010 sa uskutočnilo pojednávanie na okresnom súde, na ktorom bol prítomný právny zástupca sťažovateľa aj odporca; predmetné pojednávanie bolo odročené na 18. október 2010 z dôvodu doplnenia dokazovania výsluchom svedka.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v spojení s postupom Okresného súdu Bratislava II.

Sťažovateľ v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/177/2008 uplatňuje voči odporcovi právo na náhradu škody z dôvodov porušenia povinností odporcu podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Od okresného súdu žiada, aby odporcu

zaviazal zaplatiť mu sumu 9 958,18 € (300 000 Sk) s 9 % úrokmi od 9. septembra 2004 do zaplattenia, ako aj nahradiť trovy konania a právneho zastúpenia.

Z prehľadu úkonov vyplýva, že konanie na Okresnom súde Bratislava II trvalo dva roky a na okresnom súde trvá 2 roky a 7 mesiacov. Sťažovateľ pritom poukazuje na porušenie svojho základného práva zapríčinené priet'ahmi v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 177/08 v spojení s predchádzajúcim konaním vedeným na Okresnom súde Bratislava II.

1. Ústavný súd už posudzoval namietané porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 4/2006. Svojím uznesením č. k. IV. ÚS 155/08-11 zo 6. mája 2008 sťažnosť sťažovateľa z 18. apríla 2008 (v čase, keď už bola vec z dôvodu reorganizácie všeobecných súdov na okresnom súde) odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd konštatuje, že na jednej strane akceptuje využitie možností dané sťažovateľovi procesnými predpismi, t. j. procesné úkony, ktorými uplatňuje svoje práva v prebiehajúcim občianskom súdnom konaní; na druhej strane tieto úkony spôsobujú predĺženie priebehu konania, ktoré však nemôže ísť na ťarchu konajúceho súdu (napr. o návrhoch spojených s ustanovením právneho zástupcu sťažovateľovi rozhodoval Okresný súd Bratislava II štyrikrát) a nemožno ho kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné priet'ahy v konaní (I. ÚS 31/09). Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Čo sa týka postupu okresného súdu, ústavný súd akceptuje skutočnosť, že sa musel oboznámiť so súdnym spisom po prechode veci na okresný súd od 1. januára 2008 z dôvodu zmien v organizácii súdnictva. Podľa názoru ústavného súdu obdobie od januára 2008 do 19. marca 2008, keď okresný súd urobil vo veci prvý procesný úkon, je primerané a nemožno ho označiť za zbytočný priet'ah v konaní. V období od 19. marca 2008 do 5. marca 2009, teda do konania prvého pojednávania, okresný súd zrušil ustanovenie už prv ustanoveného právneho zástupcu sťažovateľa a ustanovil mu ďalšieho právneho zástupcu; jeho úkony smerovali k odstráneniu nedostatkov návrhu. V tomto období okresný

súd síce nekonal vo veci samej, vykonával však úkony na zabezpečenie podmienok konania nevyhnutných pre ďalší postup súdu. Úkony súdu smerujúce k odstráneniu nedostatkov návrhu na začatie konania boli nevyhnutné, pretože bez návrhu na začatie konania, ktorý má všetky zákonom vyžadované náležitosti, nemožno uskutočniť súdne konanie podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Obdobie jedného roka je síce relatívne dlhá doba na zabezpečenie zákonných náležitostí návrhu, avšak bola spôsobená nedostatočnou súčinnosťou sťažovateľa a jeho právneho zástupcu, ktorí nedostatky návrhu neodstránili ani po opakovanej výzve okresného súdu. K definitívnemu odstráneniu nedostatkov návrhu došlo až podaním právneho zástupcu sťažovateľa doručeným okresnému súdu 24. marca 2009.

V období od 5. marca 2009 do 29. apríla 2010 okresný súd nariadil štyri pojednávania – 5. marca 2009, 14. mája 2009, 2. novembra 2009 a 29. apríla 2010, ktoré odročoval predovšetkým pre neúčast' sťažovateľa a jeho právneho zástupcu. Sťažovateľ opakovane ospravedlnil svoju neúčast' na nariadených pojednávaniach, vždy však tesne pred termínom konania pojednávania. Približne šesťmesačné časové intervaly medzi nariadenými pojednávami nemožno považovať za nečinnosť okresného súdu, ktorá by mala za následok vznik priet'ahov v konaní, navyše tento postup nemožno označiť za neefektívne vedenie konania, pretože vypočutie sťažovateľa a jeho právneho zástupcu k určitým otázkam je v tzv. sporovom konaní spravidla nevyhnutné. Pritom pokiaľ ide o sťažovateľa, nielen on, ale ani jeho právny zástupca neposkytli okresnému súdu dostatočnú súčinnosť, čo preukazuje ich neúčast' na pojednávaniach 14. mája 2009 a 2. novembra 2009, pričom v prípade právneho zástupcu išlo o neospravedlnenú neúčast'. Ústavný súd konštatuje, že aj okresný súd prispel k tomuto stavu konania čiastočne tým, že nedostatočne využil jemu dostupné poriadkové opatrenia podľa § 53 OSP na zabezpečenie nevyhnutnej súčinnosti účastníkov konania a ich zástupcov. Táto skutočnosť však neovplyvnila postup okresného súdu v takom rozsahu, aby ju ústavný súd hodnotil za neefektívnu činnosť v takej intenzite, ktorá by mala za následok vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd prihliadol aj na skutočnosť, že sťažovateľ 9. decembra 2009 vzal návrh späť v rozsahu sumy 300 000 Sk, čo vlastne predstavuje uplatnenú náhradu škody v plnej sume. Zostávajúcim predmetom konania už je len príslušenstvo uvedenej istiny (zo sumy 300 000 Sk), ktorej sa späťvzatie týka.

Na základe týchto skutočností ústavný súd nepovažuje doterajšiu dobu konania okresného súdu v spojení s konaním Okresného súdu Bratislava II za neprimerane dlhú vo vzťahu k predmetu a povahe konania, ako aj k správaniu sťažovateľa ako účastníka v tomto konaní. Zistené skutočnosti v postupe okresného súdu nesignalizujú, že by mali byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného základného práva sťažovateľa po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/177/2008 a predtým postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C/4/2006. Ústavný súd preto odmietol sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá na predbežnom prerokovaní, nebol už právny dôvod zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

Nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ vzal svoj návrh v rozsahu uplatnenej náhrady škody v plnej výške 9. decembra 2009 späť, odpadol predmet konania, a keďže sťažnosť ústavnému súdu podal sťažovateľ v čase, keď zostávajúcim predmetom konania je len príslušenstvo uvedenej istiny, možno konštatovať určitú účelovosť podanej sťažnosti zo strany sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. augusta 2010